

R O M Â N I A
CURTEA DE APEL ORADEA
SECȚIA I CIVILĂ

Dosar nr. ...

ÎN C H E I E R E

Ședința publică din data de 14 decembrie 2020

Completul de judecată constituit din:

Președinte : (...)

Judecător : (...)

Grefier : (...)

Pe rol fiind soluționarea apelului civil declarat de apelanta Casa Județeană de Pensii ..., în contradictoriu cu intimații ..., împotriva sentinței civile nr. 1124/LM din data de 9 decembrie 2019, pronunțată de Tribunalul Bihor în dosarul nr. ..., având ca obiect contestație decizie de pensionare.

La apelul nominal făcut în ședința publică de azi se prezintă intimata ... personal și asistată de doamna avocat ..., care se prezintă și în reprezentarea intimaților ...- toți lipsă, conform împuternicirii avocațiale nr. ..., emisă de Baroul Bihor – Cabinet de avocat ..., lipsă fiind apelanta Casa Județeană de Pensii ...

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei, învederându-se instanței că la data de 11.12.2020, prin serviciul Registratură, intimații au depus la dosar note de ședință, anexând decizia nr. 2251/18.04.2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în dosarul nr. 620/33/2016, decizia nr. 4085/2019 pronunțată de Înalta Curte în dosarul nr. 424/33/2016, sentința civilă nr. 327/31.03.2020 dată de Tribunalul Maramureș, decizia civilă nr. 898/A/2020 dată de Curtea de Apel Cluj, extrase de pe portalul Ecris, cu titlu de practică judiciară, după care:

Reprezentanta intimaților, doamna avocat ..., arată că practica judiciară depusă la dosar se referă la chestiuni care au legătură cu prezenta cauză.

Instanța pune în discuția părților, în baza dispozițiilor art. 519 - 520 Cod proc. civilă, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, pentru a da dezlegare problemei de drept invocate la termenul anterior de judecată.

Reprezentanta intimaților arată că nu sunt îndeplinite condițiile art. 519 Cod proc. civilă, pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, întrucât Înalta Curte, în considerentele deciziei prin care a menținut soluția Curții de Apel Cluj- Secția de contencios, s-a pronunțat cu privire la limitele stabilite prin Legea nr. 125/2014, raportat la Ordinul nr. 2073/1623/2014. Învederează că ordinul, care a venit să adauge la lege, a fost anulat pe calea contenciosului administrativ, interpretarea fiind în sensul că toate debitele se anulează și nu se mai recuperează. Aceasta a fost interpretarea dată inclusiv de Casa Județeană de Pensii După momentul în care Înalta Curte de Casație și Justiție s-a pronunțat și a respins recursul, hotărârea s-a publicat în Monitorul Oficial, iar apelanta a încetat recuperarea debitelor. Practic, în acest moment, litigiul privește doar perioada de timp până la suspendarea deciziilor de debit. Or, din acest punct de vedere consideră că nu se impune a se lămuri această chestiune, fiind extrem de clară. La acest moment sunt în situația în care există o decizie pronunțată de Înalta Curte de anulare a Ordinului în baza căruia s-a făcut recuperarea debitelor.

Intimata ... personal arată că legea trebuie să producă aceleași efecte pentru toată lumea. De asemenea, învederează faptul că nu înțelege de ce prezentul dosar are un termen mai lung de soluționare decât celelalte dosare aflate pe rolul Curții de Apel Oradea.

Instanța, deliberând, în temeiul dispozițiilor art. 519 Cod proc. civilă constată îndeplinite condițiile de admisibilitate pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, pentru a da dezlegare următoarei probleme de drept: dacă în urma abrogării, prin Ordinul nr. 901/2460/2019, publicat în Monitorul Oficial nr. 574/12.07.2019, a dispozițiilor alin. 2 al art. 10 din Normele Metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, norme ce au fost aprobate prin Ordinul nr. 2073/1623/2014, abrogare ce a avut în vedere sentința civilă nr. 313/17.10.2016, pronunțată de Curtea de Apel Cluj – Secția a III-a de Contencios administrativ și fiscal în dosarul nr. 620/33/2016, rămasă definitivă prin decizia nr. 2251/2019 dată de Înalta Curte de Casație și Justiție, dispozițiile art. 1 alin. 1 din Legea nr. 125/2014, privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, se interpretează în sensul că nu se mai recuperează nici debitele corespunzătoare perioadei ulterioare datei de 01.10.2014 și pentru care s-au emis decizii de debit în conformitate cu dispozițiile art. 179 din Legea nr. 263/2010.

Astfel, de lămurirea modului de interpretare a acestor dispoziții depinde soluția în cauză, în speță solicitându-se anularea unor decizii privind recuperarea sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații sociale, debite corespunzătoare perioadei ulterioare datei de 01.10.2014; problema de drept este nouă, asupra acesteia Înalta Curte nu a statuat printr-un recurs în interesul legii, în curs de soluționare sau printr-o hotărâre prealabilă.

În consecință, în baza art. 520 alin. 1 Cod proc. civilă, instanța dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea problemei de drept indicate iar, în baza art. 520 alin. 2 Cod procedură civilă, dispune suspendarea judecării prezentei cauze până la pronunțarea hotărârii prealabile.

Reprezentanta intimaților depune la dosar note scrise prin care arată că intimații sunt de acord cu cererea de apel și nu mai solicită sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Intimata ... personal arată că este de acord cu admiterea apelului.

Instanța învederează că s-a pronunțat deja asupra sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar cauza a fost suspendată, cererea depusă la dosar privește fondul apelului, urmând a fi avută în vedere la soluționarea cauzei pe fond.

Reprezentanta intimaților formulează oral cerere de recuzare a întregului complet de judecată și arată că va depune cererea și în scris, timbrată corespunzător.

CURTEA DE APEL DELIBERÂND:

I. Asupra admisibilității sesizării:

În conformitate cu prevederile art. 519 Cod procedură civilă, constată admisibilă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: dacă în urma abrogării, prin Ordinul nr. 901/2460/2019, publicat în Monitorul Oficial nr. 574/12.07.2019, a dispozițiilor alin. 2 al art. 10 din Normele Metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, norme ce au fost aprobate prin Ordinul nr. 2073/1623/2014, abrogare ce a avut în vedere sentința civilă nr. 313/17.10.2016, pronunțată de Curtea de Apel Cluj – Secția a III-a de Contencios administrativ și fiscal în dosarul nr. 620/33/2016, rămasă definitivă prin decizia nr. 2251/2019 dată de Înalta Curte de Casație și Justiție, dispozițiile art. 1 alin. 1 din Legea nr. 125/2014, privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, se interpretează în sensul că nu se mai recuperează nici debitele corespunzătoare perioadei ulterioare datei de 01.10.2014 și

pentru care s-au emis decizii de debit în conformitate cu dispozițiile art. 179 din Legea nr. 263/2010.

Astfel, cauza se află pe rolul unui complet al Curții de Apel Oradea, care judecă în ultimă instanță. De dezlegarea chestiunii de drept depinde soluționarea pe fond a procesului, modul de interpretare a dispozițiilor legale în discuție constituie însăși problema de drept a speței, în cauză solicitându-se anularea unor decizii privind recuperarea sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații sociale, debite corespunzătoare perioadei ulterioare datei de 01.10.2014.

Problema de drept enunțată este nouă, deoarece, prin consultarea jurisprudenței, s-a constatat că asupra acestei chestiuni de drept Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre prealabilă și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

II. Expunerea succintă a procesului:

Prin contestația înregistrată pe rolul Tribunalului Bihor la data de 13.06.2016, sub dosar nr. ..., contestatorii ... au solicitat, în contradictoriu cu intimata Casa Județeană de Pensii ..., să se dispună anularea deciziilor de înființare debit nr. ..., emise la data de 02.06.2016, pe seama contestatorilor, cu privire la constituirea de debite reprezentând drepturi încasate în perioada 01.10.2014- 31.05.2016.

În motivarea cererii contestatorii au arătat că, prin deciziile emise la data de 08.08.2011 pentru contestatoarea ... și la data de 20.07.2011 pentru ceilalți contestatori, în temeiul H.G. nr. 737/2010 și a Legii nr. 119/2010, s-a procedat la recalcularea cuantumului pensiei acestora de serviciu, dispunându-se diminuarea ei cu aproximativ 80%. Împotriva acestor decizii au formulat contestație în dosarul nr. ... al Tribunalului Bihor.

Totodată, au formulat pe cale separată, cerere de ordonanță președințială în dosar nr. ..., prin care au solicitat suspendarea efectelor deciziilor de recalculare pensie, cerere care a fost admisă prin decizia civilă nr. 2620/R/08.11.2011 pronunțată de către Curtea de Apel Oradea, dispunându-se suspendarea efectelor deciziilor arătate și menținerea în plată a pensiei de serviciu până la soluționarea cererii de anulare a acestor decizii din dosarul nr.

Ulterior, prin decizia civilă nr. 111/R/2016 pronunțată de Curtea de Apel Oradea în dosarul nr. ..., a fost respins recursul declarat, fiind menținută sentința civilă nr. 992/LM/01.10.2012 pronunțată de Tribunalul Bihor, prin care s-a respins contestația formulată împotriva deciziilor de recalculare pensie. După pronunțarea acestei din urmă hotărâri, intimata a emis deciziile de debit a căror anulare se solicită în prezentul litigiu.

S-a mai învederat că, prin deciziile contestate, emise la data de 02.06.2016, s-a dispus încetarea plății pensiei de serviciu începând cu data de 01.09.2011, în baza prevederilor art. 113 alin. 1 lit. b) din Legea nr. 263/2010 și, totodată, constituirea unor debite în sarcina acestora, constând în sumele încasate în perioada cuprinsă între 01.10.2014- 31.05.2016.

Contestatorii au apreciat că deciziile de recuperare debit sunt netemeinice și nelegale, acestea nu constituie titluri executorii în înțelesul art. 179 din Legea nr. 263/2010. Astfel, au beneficiat de plata pensiei de serviciu în temeiul unei hotărâri judecătorești - decizia civilă nr. 2620/R/08.11.2011 pronunțată de către Curtea de Apel Oradea în dosar nr. ... - situație în care nu se poate reține faptul că ar fi încasat necuvenit pensia și că aceasta trebuie restituită în temeiul dispozițiilor art. 179 din Legea nr. 263/2010.

Mai mult, s-a susținut că au fost ignorate dispozițiile amnistiei fiscale, prevăzute de Legea nr. 125/2014, care nu face nici o referire la perioada pentru care se reglementează scutirea de la plată a debitelor instituite în sarcina pensionarilor.

Astfel, s-a arătat că, înainte de apariția Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, pentru grefierii care au avut dosare pe rolul instanțelor de judecată și au fost soluționate până la data de 23.09.2014, s-au aplicat prevederile art. XXII din Legea nr. 2/2013 și ale art. IX din Legea nr. 214/2014.

Prin Legea nr. 125/2014 au fost abrogate aceste dispoziții, iar abrogarea s-a făcut în mod firesc, deoarece legiuitorul a urmărit scutirea de la plată a debitelor stabilite în sarcina pensionarilor aflați în sistemul unitar de pensii publice la data intrării în vigoare a legii, ținând cont de faptul că pentru pensionarii proveniți din anumite categorii socio-profesionale: militari, aviatori, grefieri, etc. au existat reglementări distincte pentru fiecare categorie privind scutirea de la plată a unor debite, iar Legea nr. 125/2014 urmărește reglementarea unitară cu privire la scutirea de la plată pentru toate categoriile de pensionari.

Contestatorii au considerat că sunt beneficiarii prevederilor acestei amnistii fiscale, invocând dispozițiile art. 1 și 3 din Legea nr. 125/2014, susținând că legea nu face nici o referire la perioada pentru care se reglementează scutirea de la plata debitelor constituite în sarcina pensionarilor, prevăzând că se aplică tuturor celor aflați în pensie, în sarcina cărora s-au constituit debite cu titlu necuvenit, la momentul intrării în vigoare a legii, fără să stabilească limitele scutirii sau vreo diferențiere între diferitele elemente de individualizare a debitelor.

În acest caz, în opinia contestatorilor, voința legiuitorului este clară și nu lasă loc la interpretări de tipul celor înfățișate de autoritățile emitente ale ordinului - prin care se introduce un criteriu diferit, respectiv scutirea de la plată pentru debitele anterioare intrării în vigoare a legii. O altă interpretare i-ar pune în situația de a fi discriminați față de pensionarii care au fost scutiți de la plată în baza unor acte normative.

În aceste condiții, Ordinul comun nr. 2073/1623/2014 prin care se adoptă Normele Metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 este nelegal, prin prisma dispozițiilor art. 58 alin. 3, art. 77 și art. 78 din Legea nr. 24/2000, în măsura în care introduce un criteriu diferit față de prevederile legii, respectiv scutirea de la plată pentru debitele anterioare datei de 01.10.2014 și recuperarea debitelor ulterioare acestei date, considerent pentru care s-a invocat excepția de nelegalitate a prevederilor art. 10 teza a II -a din Norme.

În drept au fost invocate dispozițiile art. 153, 154 din Legea nr. 263/2010, art. 172-173 din OG nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, art. 718, 719, 720 Cod proc. civilă.

Prin sentința civilă nr. 1124/LM/09.12.2019, pronunțată de Tribunalul Bihor, a fost admisă contestația formulată de contestatorii ..., în contradictoriu cu intimata Casa Județeană de Pensii ... și în consecință:

S-a dispus anularea deciziilor nr. ..., privind recuperarea sumelor încasate necuvenit, emise de intimată pe numele contestatorilor.

A fost obligată intimata Casa Județeană de Pensii ... să restituie contestatorilor sumele reținute în temeiul acestor decizii de debit.

Pentru a pronunța această hotărâre, prima instanță a reținut că aspectele privind deciziile de încetare a pensiei de serviciu au fost analizate în cadrul dosarului nr. ... și în dosarele disjuncte din acesta nr., în care s-au pronunțat soluții de respingere, astfel că în prezentul dosar analiza cererii contestatorilor se limitează strict la temeinicia deciziilor de înființare debit emise de intimată.

Tribunalul a constatat că, în dosarul nr. 620/33/2016, Curtea de Apel Cluj a fost învestită cu o cerere de anulare parțială a Ordinul Comun al Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice nr. 2073/29.10.2014 și Ministerului Finanțelor Publice nr. 1623/27.11.2014 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor, precum și anularea art. 10 teza II (alin. 2) capitolul II din Anexa la Ordin, pronunțând în acest sens sentința civilă nr. 313/2016 prin care a fost admisă acțiunea, în sensul anulării în parte a acestui ordin, soluție menținută și de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

Aceste instanțe au reținut că, potrivit art. 1 și 2 din Ordin, prevederile Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii sunt aplicabile pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data de 01.10.2014, data intrării în vigoare a legii.

Art. 1 alin. 1 din Legea nr. 125/2014 vizează debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a legii, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, fără a particulariza dacă acest sume încasate necuvenit sunt sumele încasate necuvenit anterior datei de 01.10.2014.

Ca atare, această limitare nu rezultă din textul legii, ea având în vedere și debitele care urmează a se constitui după intrarea în vigoare a legii, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, fără nici o altă distincție.

Ordinul mai sus menționat și art. 10 teza II (alin. 2) capitolul II din Anexa la Ordin limitează aplicarea Legii nr. 125/2014 la sumele plătite necuvenit corespunzătoare perioadei anterioare datei de 01.10.2014, arătând că pentru sumele ulterioare acestei date se vor emite decizii de recuperare a acestor sume, fiind încălcate astfel dispozițiile art. 1 din Legea nr. 125/2014 și dispozițiile art. 58 alin. 3, art. 77 și art. 78 din Legea nr. 24/2000, potrivit cărora legea este prioritară ordinului emis în vederea punerii ei în aplicare, neputând fi completată și nici modificată prin acesta.

Limitând aplicarea în timp la sumele încasate necuvenit corespunzătoare perioadei anterioare datei de 01.10.2014, ordinul încalcă și dispozițiile art. 16 Constituția României, precum și prevederile art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului care interzic aplicarea unui tratament discriminatoriu între persoane aflate în aceeași situație. În acest sens, nelegalitatea normei atacate derivă din introducerea unui nou criteriu care este de natură a duce la un tratament discriminatoriu față de alte categorii de pensionari care au fost scutiți de la plată în baza altor acte normative, abrogate în prezent, dar pentru unificarea cărora s-a emis Legea nr. 125/2014 și care nu prevedeau nici o limitare temporală.

În cuprinsul expunerii de motive a Legii nr. 125/2014 se arată că aceasta a fost adoptată pentru a unifica diversele prevederi legale ce acordau scutire anumitor categorii de pensionari de la sumele încasate necuvenit, fără a se introduce vreun criteriu temporal și prevăzând expres că este vorba de sume încasate necuvenit și care exclud culpa pensionarilor, dorindu-se adoptarea unei reglementări unitare aplicabile tuturor pensionarilor.

Urmare a soluției pronunțate de Curtea de Apel Cluj și Înalta Curte în dosarul menționat, tribunalul a constatat efectul produs de aceste hotărâri judecătorești, materializat prin publicarea în Monitorul Oficial nr. 574/12.07.2019, Partea I a Ordinului comun a Ministerului Muncii și Justiției Sociale nr. 901/06.06.2019 și a Ministerului Finanțelor Publice nr. 2460/01.07.2019 privind abrogarea alin. 2 al art. 10 din Normele Metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, aprobate prin Ordinul nr. 2073/1623/2014.

S-a mai reținut că, prin Decizia nr. 10/11.05.2015 privind dezlegarea unor chestiuni de drept, Înalta Curte de Casați și Justiție a stabilit că dispozițiile art. 23 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 se interpretează în sensul că hotărârea judecătorească irevocabilă /definitivă prin care s-a anulat în tot sau în parte un act administrativ cu caracter normativ produce efecte și în privința actelor administrative individuale emise în temeiul acestuia care, la data publicării hotărârii judecătorești de anulare, sunt contestate în cauze aflate în curs de soluționare pe rolul instanțelor judecătorești.

În consecință, s-a dispus anularea deciziilor de înființare debit emise pe numele contestatorilor cu privire la recuperarea sumelor încasate necuvenit în perioada 01.10.2014-31.05.2016, fiind obligată intimata la restituirea sumelor reținute în temeiul acestor decizii.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel pârâta Casa Județeană de Pensii ..., solicitând admiterea apelului și modificarea hotărârii atacate în sensul înlăturării dispozițiilor cu privire la anularea în totalitate a deciziilor de înființare de debit contestate și restituirea sumelor deja reținute de la contestatori înainte de data de 12.07.2019.

În motivarea apelului s-a arătat că tribunalul a reținut în mod greșit că dispoziția legală din Normele metodologice, ce limita aplicarea amnistiei fiscale reglementată de Legea nr. 125/2014 la perioada anterioară datei de 01.10.2014 a fost abrogată și a dispus anularea

deciziilor de debit contestate, cu obligarea CJP Bihor la restituirea sumelor încasate de contestatori.

A precizat apelanta că, după publicarea în Monitorul Oficial a Ordinului nr. 901/06.06.2019, a emis pe seama contestatorilor, deciziile din data de 04.12.2019, respectiv din 06.12.2019, în baza prev. art. 1 alin. 1 din Legea nr. 125/2014 coroborate cu art. 10 din Normele Metodologice de aplicare aprobate prin Ordinul nr. 2073/1623/2014, modificat de Ordinul nr. 901/06.06.2019, prin care a scutit la plată sumele aflate în recuperare la data de 12.07.2019.

Apelanta a susținut că prevederile art. 1 din Ordinul nr. 901/2460/2019 pentru abrogarea alin. 2 al art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 au aplicabilitate începând cu data de 12.07.2019, astfel sumele reținute deja până la această dată, din totalul debitului constituit în baza deciziilor de debit pentru fiecare dintre contestatori, nu pot fi restituite.

În consecință, apelanta a arătat că a pus deja în aplicare prevederile art. 1 din Ordinul nr. 901/2160/2019 de modificare a Ordinului nr. 2073/1623/2014 și a scutit la plată sumele stabilite prin deciziile de debit contestate și aflate în recuperare la data de 12.07.2019, pentru fiecare dintre contestatori.

Intimații- contestatori nu au depus întâmpinare.

III. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea problemei de drept:

1. Apelanta –pârâtă Casa Județeană de Pensii ... nu și-a exprimat punctul de vedere asupra chestiunii de drept pentru care se solicită Înaltei Curți o rezolvare de principiu.

2. Intimații ... au solicitat respingerea sesizării Înaltei Curți pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

S-a arătat că, potrivit art. 519 Cod proc. civilă, pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept este necesar a fi îndeplinite două condiții cumulative: cauza să se afle pe rolul curții de apel sau tribunalului, în ultimă instanță; chestiunea de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei este nouă și asupra acesteia Înalta Curte nu s-a pronunțat.

Dacă în ceea ce privește prima condiție, intimații au considerat că este îndeplinită, s-a susținut că a doua condiție nu este îndeplinită.

Astfel, asupra chestiunii temporalității s-a pronunțat Înalta Curte de Casație și Justiție în considerentele Deciziei nr. 2251/18.04.2019, în dosarul nr. 620/33/2016, reținându-se în pagina 5 alin. 4 și 5 din această hotărâre în mod expres că: „Totodată, trebuie avut în vedere principiul constituțional conform căruia, legea produce efecte pentru viitor, iar dacă legiuitorul nu a dorit acest lucru trebuie exprimat expres aceasta în cuprinsul actului normativ. Este adevărat că prin Legea nr. 125/2014 s-a prevăzut aplicarea acesteia și unor situații juridice născute anterior intrării ei în vigoare, dar ale căror efecte se produceau în momentul aplicării acesteia, însă art. 1 din Legea nr. 125/2014 stabilește sfera persoanelor vizate de scutire ca fiind pensionarii aflată în evidența sistemului public de pensii la data de 01.10.2014 și se referă la debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina acestora fără a face o distincție cu privire la perioada pentru care sunt constituite aceste debite. Or, astfel, cum a reținut prima instanță, prin art. 5 și art. 10 alin. 2 din Ordinul comun nr. 2073/1623/2014 al MMPPSPV și MFP se adaugă la sintagma citată mai sus o condiție restrictivă/ limitativă în sensul că debitele care urmează a fi constituite ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014 trebuie să vizeze o perioadă anterioară datei de 01.10.2014.”

În opinia intimaților situația a fost clarificată, astfel încât nu se impune dezlegarea chestiunii de drept, aceasta fiind dezlegată ca urmare a pronunțării hotărârii menționate.

S-a mai arătat că însăși apelanta, după momentul publicării în Monitorul Oficial a acestei hotărâri, cu consecința anulării dispozițiilor din actul administrativ, a emis decizii de

încetare a debitării, iar în prezenta cauză se mai contestă sumele reținute până la momentul încheierilor de suspendare a executării.

IV. Punctul de vedere motivat al completului de judecată:

1. Norma de drept intern ce urmează a fi supusă dezlegării Înaltei Curți de Casație și Justiție:

Potrivit dispozițiilor art. 179 alin. 1 și 4 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice (în forma în vigoare la data emiterii deciziilor de debit contestate) „(1) Sumele încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale se recuperează de la beneficiari în termenul general de prescripție de 3 ani. ... (4) Sumele plătite necuvenit prin intermediul caselor teritoriale de pensii și al caselor de pensii sectoriale se recuperează de la beneficiari în baza deciziei casei respective, care constituie titlu executoriu.”

Conform prevederilor art. 1 alin. 1 din Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plata unor debite provenite din pensii: „(1) Prin derogare de la prevederile Legii nr. 263/2020 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a prezentei legi, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, nu se recuperează.”

La art. 10 din Ordinul comun nr. 2073/1623/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor se prevăd următoarele:

”În situațiile în care, ulterior intrării în vigoare a legii, respectiv după data de 1 octombrie 2014, se constată debite reprezentând sume plătite necuvenit în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a legii, se procedează la revizuirea pensiilor, iar pe deciziile de modificare a drepturilor se va înscrie mențiunea "Suma de lei, încasată necuvenit în perioada 1 octombrie 2014, se scutește de la plată în temeiul Legii nr. 125/2014".

Pentru sumele plătite necuvenit corespunzătoare perioadei de după data de 1 octombrie 2014 se emite decizie de recuperare a acestor sume.”

Prevederile alin. 2 al art. 10 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 125/2014, aprobate prin Ordinul nr. 2.073/1.623/2014 au fost abrogate prin art. 1 din Ordinul nr. 901/2460/2019, publicat în Monitorul Oficial nr. 574/12.07.2019, avându-se în vedere sentința civilă nr. 313 din 17.10.2016 a Curții de Apel Cluj - Secția a III-a contencios administrativ și fiscal pronunțată în dosarul nr. 620/33/2016, rămasă definitivă prin decizia nr. 2251/2019 dată de Înalta Curte de Casație și Justiție.

2. Prezentarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Cu privire la limitele temporale între care Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii se aplică, Înalta Curte s-a pronunțat prin următoarele decizii:

a. Decizia nr. 33/15.05.2017 dată de Înalta Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial nr. 560/14.07.2017, prin care s-a stabilit că: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. 1 din Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor, aprobate prin Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice nr. 2.073/1.623/2014, nu se recuperează sumele reprezentând pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, încasate necuvenit după data de 1

octombrie 2014, dacă aceste sume reprezintă drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.”

Prin această decizie s-a reținut că „Criteriul prevăzut de legiuitor în delimitarea domeniului de aplicare a legii în cuprinsul art. 1 privește constituirea debitului înainte sau după intrarea în vigoare a actului normativ pentru drepturi încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, corespunzătoare perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014, sens în care art. 5 din normele metodologice prevede fără echivoc, fiind indiferent dacă încasarea efectivă a drepturilor necuvenite a avut loc înainte sau după intrarea în vigoare a Legii nr. 125/2014” (par. 107).

De asemenea, la paragraful 112 din aceeași decizie se rețin următoarele: „Amnistia exclude numai obligația de restituire a sumelor plătite nedatorat, nefiind de natură a înlătura caracterul ilicit al faptei de stabilire și încasare a unor drepturi neprevăzute de legislația în vigoare. Drept urmare, încasarea de sume necuvenite, după intrarea în vigoare a actului de clemență, este prohibită de lege și atrage, în continuare, obligația de restituire (în acest sens, paragraful 51 din Decizia nr. 33/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).”

b. Decizia nr. 40/29.05.2017 dată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial nr. 560/14.07.2017, prin care s-a stabilit că: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. 1 din Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, sumele reprezentând pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, încasate în baza unor hotărâri judecătorești desființate în căile de atac, nu se recuperează.”

Prin această decizie, între altele, s-a reținut: „Din perspectivă temporală, în raport cu momentul intrării în vigoare a acestui act normativ, debitele sunt cele aferente perioadei anterioare momentului de referință al legii - 1 octombrie 2014, decurgând din pensii, indemnizații sociale pentru pensionari și indemnizații pentru însoțitor necuvenite beneficiarului prestației sociale care fie erau deja constituite - caz în care casele de pensii competente au emis un titlu executoriu în temeiul art. 179 din Legea nr. 263/2010, fie aceste titluri executorii, vizând drepturi necuvenite pentru aceeași perioadă anterioară datei de 1 octombrie 2014, urmau a fi emise, așadar, constituite, ulterior intrării în vigoare a legii. Deci, limita temporală este dată de momentul intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014, respectiv 1 octombrie 2014. În consecință, indiferent de momentul la care debitul a fost constatat, anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014, scutirea de la plata debitului se aplică dacă suma reprezentând debitul este corespunzătoare perioadei anterioare acestei date....” (par. 73)

De asemenea, la paragraful 85 al aceleiași decizii s-a reținut că: „interpretând teleologic dispozițiile acestui act normativ, se poate susține că legiuitorul a intenționat să adopte o dispoziție unitară, de clemență, pentru toate pensiile ce intră în domeniul de reglementare al acestui act normativ și în limitele temporale stabilite în chiar conținutul legii - 1 octombrie 2014, astfel încât, după epuizarea incidenței normei de excepție, se va reveni la aplicarea regulii recuperării sumelor plătite necuvenit pensionarilor sau beneficiarilor prestațiilor sociale enumerate de lege.” (par. 85)

Totodată, la paragraful 87 al deciziei arătate se menționează: „În plus, în considerarea naturii juridice a amnistiei fiscale, ca act de clemență, trebuie subliniat că aceasta exclude numai obligația de restituire a sumelor plătite nedatorat în perioada de referință a Legii nr. 125/2014, conform dezlegărilor de la paragraful 73 din prezenta decizie. În consecință, încasarea de sume necuvenite și care nu sunt aferente perioadei anterioare momentului de referință al legii - 1 octombrie 2014, după intrarea în vigoare a actului normativ în discuție, este prohibită de lege și atrage, în continuare, obligația de restituire.”

c. Decizia nr. 15/05.03.2018 dată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial nr. 302/04.04.2018, prin care s-a stabilit că „În interpretarea dispozițiilor art. 179 alin. 4 din Legea nr. 263/2010

privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, recuperarea sumelor plătite cu titlu de prestații de asigurări sociale, în temeiul unei hotărâri judecătorești desființate în calea de atac, se poate face de către casa de pensii, în mod direct, prin emiterea unei decizii de debit, care constituie titlu executoriu.”

d. Decizia nr. 2251/18.04.2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în dosar nr. 620/33/2016, prin care au fost respinse ca nefondate recursurile formulate de pârâții Ministerul Muncii și Justiției Sociale și Ministerul Finanțelor Publice împotriva sentinței civile nr. 313/17.10.2016 a Curții de Apel Cluj – Secția a III-a de contencios administrativ și fiscal, prin care a fost anulat în parte Ordinul nr. 2073/1623/2014 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor, respectiv art. 10 teza a II-a (alin. 2) capitolul II din Anexa Ordin.

A reținut Înalta Curte că „neconcordanța invocată de intimata- reclamantă ca existând între ordinul comun și lege constă în determinarea perioadei pentru care se aplică Legea nr. 125/2014, în sensul că, în timp ce legea nu prevede o limitare în timp, ordinul menționat stabilește ca moment al întinderii efectelor legii, data de 1 octombrie 2014, în sensul că numai debitele existente până la acea dată nu sunt supuse restituirii.

În acord cu argumentele expuse de instanța de fond, Înalta Curte constată că norma juridică trebuie interpretată în sensul producerii de efecte față de toți destinatarii ei, adică față de toate persoanele care se află într-o situație de fapt drept ce se poate încadra în ipoteza textului de lege.

Totodată trebuie avut în vedere principiul constituțional conform căruia, legea produce efecte pentru viitor, iar dacă legiuitorul nu a dorit acest lucru trebuie exprimat expres acest lucru în cuprinsul actului normativ. Este adevărat că prin Legea nr. 125/2014 s-a prevăzut aplicarea acesteia și unor situații juridice născute anterior intrării ei în vigoare, dar ale căror efecte se produceau la momentul adoptării acesteia, însă art. 1 din Legea nr. 125/2014 stabilește sfera persoanelor vizate de scutire ca fiind pensionarii aflați în evidența sistemului public de pensii la data de 1 octombrie 2014 și se referă la „debitele constituite sau care urmează a fi constituite” în sarcina acestora, fără a face vreo distincție cu privire la perioada pentru care sunt constituite aceste debite.

Or, astfel cum a reținut și prima instanță, prin art. 5 și art. 10 alin. 2 din Ordinul comun nr. 2073/1623/2014 al MMFPSPV și MFP se adaugă la sintagma citată mai sus o condiție restrictivă/limitativă, în sensul că debitele care urmează a fi constituite ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014 trebuie să vizeze o perioadă anterioară datei de 1 octombrie 2014.

Prin inserarea acestei limitări, autoritățile publice pârâte au lipsit Legea nr. 124/2014 de prerogativa constituțională de a produce efecte pentru viitor, îndepărtându-se de la scopul acesteia și depășind limitele competențelor autorității administrative, ca parte a puterii executive, de a emite acte administrative, secundum legem, adică doar în temeiul și aplicarea acesteia, nefiindu-i permisă legiferarea prin adăugare la actul normativ adoptat de puterea legislativă.

În prelungirea acestei analize de nelegalitate din perspectiva principiilor constituționale, Înalta Curte constată că, într-adevăr, a fost încălcate și normele de tehnică legislativă prevăzute de art. 58 alin. 3, art. 77 și 78 din Legea nr. 24/2000, conform cărora, legea este superioară ordinului emis în vederea punerii ei în aplicare, neputând fi completată și nici modificată prin acesta.”

3. Prezentarea jurisprudenței proprii instanței:

La nivelul Curții de Apel Oradea, până la data rămânerii definitive, prin decizia nr. 2251/18.04.2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, a sentinței civile nr. 313/17.10.2016 dată de Curtea de Apel Cluj – Secția a III-a de contencios administrativ și fiscal, prin care a fost anulat alin. 2 al art. 10 din Ordinul nr. 2073/1623/2014, practica

judiciară a fost unitară în a considera că, indiferent de momentul la care debitul a fost constatat, anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014, scutirea de la plată se aplică dacă suma reprezentând debitul este corespunzătoare perioadei anterioare datei de 01.10.2014. În acest sens sunt, cu titlu de exemplu, decizia civilă nr. 127/2017-A dată de Curtea de Apel Oradea în dosar nr. ..., decizia civilă nr. 818/2016-A dată de Curtea de Apel Oradea în dosar nr.

După această dată, în practica judiciară a Curții de Apel Oradea s-au conturat două opinii contrare cu privire la problema de drept ce face obiectul sesizării.

a. Într-o primă opinie, s-a considerat că dispozițiile Legii nr. 125/2014 sunt clare în privința limitelor temporale între care actul normativ se aplică, respectiv scutirea la plată operează pentru drepturi încasate necuvenit, corespunzătoare perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014, indiferent de momentul la care debitul a fost constatat, iar împrejurarea că prin sentința nr. 313/2016 dată de Curtea de Apel Cluj, rămasă definitivă, a fost anulat art. 10 teza II (alin. 2) capitolul II din Anexa la Ordinul nr. 2073/1623/2014, nu poate duce la concluzia că beneficiul scutirii de la plată, conform Legii nr. 125/2014, acoperă și debitele corespunzătoare perioadei ulterioare datei de 1.10.2014.

În acest sens, prin decizia civilă nr. 864/A/2019, pronunțată de Curtea de Apel Oradea, în dosar nr. ..., a fost admis apelul declarat de apelanta Casa Județeană de Pensii ... împotriva sentinței civile nr. 756/LM/20.06.2019, dată de Tribunalul Bihor, ce a fost anulată în parte, fixându-se termen pentru evocarea fondului.

Curtea de apel a constatat că, în mod greșit a reținut prima instanță că sumele încasate necuvenit în perioada 01.10.2014 - 31.10.2016, reprezentând debite corespunzătoare perioadei ulterioare datei de 1.10.2014, se scutesc de la plată în temeiul Legii nr. 125/2014.

Astfel, la data de 01.10.2014 a intrat în vigoare Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, care la art. 1 alin. 1 a stabilit faptul că, prin derogare de la prevederile Legii nr. 263/2010, debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a acestei legi, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație de însoțitor, nu se recuperează.

Acest text instituie o excepție de la regula recuperării la bugetul asigurărilor sociale de stat a sumelor încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, regulă reglementată de dispozițiile art. 179 alin. 1 din Legea nr. 263/2010, care prevăd că: "Sumele încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale se recuperează de la beneficiari în termenul general de prescripție de 3 ani".

În cazul Legii nr. 125/2014, rațiunea acesteia rezultă în mod explicit din expunerea de motive a acestui act normativ, al cărui scop este reglementarea unitară cu privire la scutirea de la plata debitelor pentru toate categoriile de pensionari.

Pentru demonstrarea caracterului indubitabil al scopului legii - amnistia fiscală - este de precizat că, pentru sumele deja recuperate, total sau parțial, în baza titlului executoriu emis de casa de pensii, pensionarul sau titularul prestației sociale, în baza art. 1 alin. 2 din Legea nr. 125/2014, beneficiază de restituirea sumelor executate, potrivit art. 1 alin. 2 din lege.

În considerarea naturii juridice a amnistiei fiscale, ca act de clemență, legea exclude numai obligația de restituire a sumelor plătite nedatorat în perioada de referință a acesteia.

De asemenea, s-a făcut trimitere la Decizia nr. 40/29.05.2017 dată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial nr. 560/14.07.2017, paragrafele 73 și 85 și la Decizia nr. 33/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 467/21.06.2017, par. 107.

S-a reținut că, prin deciziile menționate, Înalta Curte a fixat domeniul de aplicabilitate a Legii nr. 125/2014, atât din perspectiva categoriilor de pensie, cât și a limitelor temporale, statuând că, limita temporală este dată de momentul intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014,

respectiv 1 octombrie 2014. În consecință, indiferent de momentul la care debitul a fost constatat, anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014, scutirea de la plata debitului se aplică dacă suma reprezentând debitul este corespunzătoare perioadei anterioare acestei date.

Împrejurarea că prin sentința civilă nr. 313/2016 pronunțată în dosar nr. 620/333/2016, de Curtea de Apel Cluj - Secția a III- a Contencios Administrativ și Fiscal s-a dispus anularea în parte a Ordinului nr. 2073/1623/2014 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, precum și anularea art. 10 teza II (alin. 2) capitolul II din Anexa la Ordin, nu are relevanță în speță, în condițiile în care dispozițiile Legii nr. 125/2014 sunt clare în privința limitelor temporale între care actul normativ se aplică.

b. Într-o a doua opinie, s-a considerat că, întrucât norma de drept ce instituia obligativitatea emiterii deciziei de recuperare pentru sumele plătite necuvenit corespunzătoare perioadei de după data de 1 octombrie 2014 a fost abrogată, concluzia ce se impune este aceea că decizia de constituire a debitului reprezentând drepturi încasate în perioada 1.10.2014 – 31.05.2016 apare ca fiind lipsită de fundament legal, beneficiul scutirii de la plată conform Legii nr. 125/2014 acoperind atât perioada anterioară datei de 1.10.2014, cât și cea posterioară respectivei date.

Astfel, prin decizia civilă nr. 651/08.10.2020-A dată de Curtea de Apel Oradea, în dosar nr. ..., s-a respins apelul declarat de apelanta Casa Județeană de Pensii ... împotriva sentinței civile nr. 1017/LM/31.10.2019 pronunțată de Tribunalul Bihor.

Curtea de apel a reținut că în cauză prezintă relevanță sentința civilă nr. 313/2016 pronunțată de Curtea de Apel Cluj, prin care a fost anulat în parte Ordinul Comun nr. 2073/1623/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii și a Procedurii de efectuare a restituirilor, precum și anularea art. 10 teza II (alin. 2) capitolul II din Anexa la Ordin. Sentința a rămas definitivă prin respingerea recursului, ulterior fiind publicat în Monitorul Oficial nr. 574/12.07.2019 Ordinul comun al Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr. 901/6.06.2019 și al Ministerului Finanțelor Publice nr. 2460/1.07.2019 privind abrogarea art. 10 alin. 2 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 aprobate prin Ordinul nr. 2073/1623/2014.

Textul anulat prin hotărârea judecătorească menționată prevedea că „pentru sumele plătite necuvenit corespunzătoare perioadei de după data de 1 octombrie 2014 se emite decizie de recuperare a acestor sume”, textul respectiv fiind abrogat prin Ordinul nr. 901/2460/2019.

Dat fiind că norma de drept ce instituia obligativitatea emiterii deciziei de recuperare pentru sumele plătite necuvenit corespunzătoare perioadei de după data de 1 octombrie 2014, a fost abrogată, concluzia ce se impune este aceea că decizia de constituire în sarcina contestatoarei a debitului reprezentând drepturi încasate în perioada 1.10.2014 – 31.05.2016 apare ca fiind lipsită de fundament legal, beneficiul scutirii de la plată conform Legii nr. 125/2014 acoperind astfel atât perioada anterioară datei de 1.10.2014, cât și cea posterioară respectivei date.

S-a mai observat că, în perioada ce a urmat pronunțării sentinței apelate, a fost emisă decizia de încetare a recuperării debitului, în baza art. 1 alin. 1 din Legea nr. 125/2014 coroborat cu art. 10 din Normele metodologice aprobate prin Ordinul nr. 2073/1623/2014 modificat de Ordinul nr. 901/2460/2019, nesubzistând niciun temei în considerarea căruia pentru perioada anterioară datei de 12.07.2019, sumele reținute să nu fie restituite pe seama reclamantei.

În același sens este și decizia civilă nr. 392/A/ 02.07.2020 dată de Curtea de Apel Oradea în dosar nr. ...

4. Prezentarea jurisprudenței naționale.

În jurisprudența națională s-au identificat două hotărâri date de Curtea de Apel Cluj, în sensul opiniei conform căreia, urmare a anulării disp. art. 10 alin. 2 din Ordinul nr. 2073/1623/2014 de către instanțele de contencios administrativ, nu mai există temei pentru emiterea deciziei de recuperare a debitului aferent perioadei ulterioare datei de 01.10.2014, astfel că se impune anularea deciziei de debit emisă, cu consecința restituirii sumelor reținute cu titlu de debit.

Astfel, prin decizia civilă nr. 1682/A/06.12.2019 dată de Curtea de Apel Cluj în dosar nr. ... s-a respins ca nefondat apelul declarat de pârâta Casa Județeană de Pensii Sălaj, împotriva sentinței civile nr. 1843/19.10.2015 pronunțată de Tribunalul Sălaj.

Curtea de apel a constatat că reținerea debitului în sarcina reclamantei pentru perioada ulterioară datei de 01.10.2014, în temeiul deciziei nr. .../19.05.2015 privind recuperarea sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale, contestată în cauză, a avut la bază prevederile Ordinului Comun nr. 2073/1623/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014.

Prin sentința civilă nr. 313/17.10.2016 a Curții de Apel Cluj, pronunțată în dosarul nr. 620/33/2016, rămasă definitivă la data de 18.04.2019, a fost anulat în parte Ordinul Comun nr. 2073/1623/2014, pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plata unor debite provenite din pensii, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor, precum și art. 10 teza a II-a (alin. 2) capitolul II din Anexa la Ordin.

În esență, s-a reținut prin hotărârea instanței de contencios administrativ, faptul că Ordinul menționat și art. 10 teza a II-a limitează aplicarea legii la sumele plătite necuvenit corespunzătoare perioadei anterioare datei de 1 octombrie 2014, arătând că pentru sumele ulterioare acestei date se vor emite decizii de recuperare a sumelor, or, este evident că Ordinul încalcă dispozițiile art. 1 din Legea nr. 125/2014, adică încalcă tocmai dispozițiile legii în a cărei aplicare a fost emis.

Potrivit dispozițiilor art. 179 alin. 1 din Legea nr. 263/2010, sumele încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale, se recuperează de la beneficiari, în termenul general de prescripție de 3 ani, iar potrivit alin. 4 din același articol, aceste sume se recuperează prin intermediul caselor teritoriale de pensii, în baza deciziei casei respective, care constituie titlu executoriu.

S-a constatat că decizia privind recuperarea sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale a avut la bază Ordinul comun nr. 2073/1623/2014, ce dădea în sarcina caselor județene de pensii emiterea deciziilor de recuperare a sumelor aferente perioadei ulterioare datei de 1 octombrie 2014, și cum dispozițiile relevante cuprinse în Ordin au fost anulate de instanțele de contencios administrativ, se impune anularea deciziei de debit emisă pe numele reclamantei, cu consecința restituirii sumelor reținute cu titlu de debit.

În același sens este și decizia civilă nr. 1525/A/08.11.2019 pronunțată de Curtea de Apel Cluj în dosar nr.

5. Punctul de vedere al completului de judecată asupra chestiunii de drept sesizate:

În opinia completului de judecată, abrogarea prin Ordinul nr. 901/2460/2019 a dispozițiilor alin. 2 al art. 10 din Normele Metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, norme ce au fost aprobate prin Ordinul nr. 2073/1623/2014 (abrogare ce a avut în vedere sentința nr. 313/17.10.2016, pronunțată de Curtea de Apel Cluj – Secția a III-a de Contencios administrativ și fiscal în dosarul nr. 620/33/2016, rămasă definitivă prin decizia nr. 2251/18.04.2019) nu poate duce la concluzia că beneficiul scutirii de la plată în temeiul art. 1 alin. 1 din Legea nr. 125/2014 operează și pentru drepturi încasate necuvenit corespunzătoare perioadei ulterioare datei de 1 octombrie 2014 și că nu mai există temei pentru emiterea deciziei de recuperare debit.

Astfel, este de precizat că temeiul de drept al deciziilor de recuperare al sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații sociale îl reprezintă disp. art. 179 din Legea nr. 263/2010, potrivit căreia: "Sumele încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale se recuperează de la beneficiari în termenul general de prescripție de 3 ani".

Prin art. 1 alin. 1 din Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, intrată în vigoare la data de 01.10.2014, s-a instituit o excepție de la regula recuperării la bugetul asigurărilor sociale de stat a sumelor încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, prevăzându-se că debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data intrării în vigoare a acestei legi, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație de însoțitor, nu se recuperează.

Prin Decizia nr. 40/29.05.2017 dată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial nr. 560/14.07.2017, pronunțându-se asupra sesizării formulate privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. 1 și 2 din Legea nr. 125/2014, Înalta Curte a reținut că analiza sesizării comportă două aspecte distincte: domeniul de aplicabilitate al legii, respectiv ce categorii de pensii intră în sfera de reglementare a acestui act normativ și "condiția temporală", respectiv care sunt limitele temporale între care actul normativ se aplică.

Instanța supremă a arătat că „din perspectivă temporală, în raport cu momentul intrării în vigoare a acestui act normativ, debitele sunt cele aferente perioadei anterioare momentului de referință al legii - 1 octombrie 2014, decurgând din pensii, indemnizații sociale pentru pensionari și indemnizații pentru însoțitor necuvenite beneficiarului prestației sociale care fie erau deja constituite - caz în care casele de pensii competente au emis un titlu executoriu în temeiul art. 179 din Legea nr. 263/2010, fie aceste titluri executorii, vizând drepturi necuvenite pentru aceeași perioadă anterioară datei de 1 octombrie 2014, urmau a fi emise, așadar, constituite, ulterior intrării în vigoare a legii. Deci, limita temporală este dată de momentul intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014, respectiv 1 octombrie 2014. În consecință, indiferent de momentul la care debitul a fost constatat, anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014, scutirea de la plata debitului se aplică dacă suma reprezentând debitul este corespunzătoare perioadei anterioare acestei date.” (par. 73)

A mai reținut ÎCCJ că: „interpretând teleologic dispozițiile acestui act normativ, se poate susține că legiuitorul a intenționat să adopte o dispoziție unitară, de clemență, pentru toate pensiile ce intră în domeniul de reglementare al acestui act normativ și în limitele temporale stabilite în chiar conținutul legii - 1 octombrie 2014, astfel încât, după epuizarea incidenței normei de excepție, se va reveni la aplicarea regulii recuperării sumelor plătite necuvenit pensionarilor sau beneficiarilor prestațiilor sociale enumerate de lege.” (par. 85)

În același sens, prin Decizia nr. 33/2017 dată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 467/21.06.2017, s-a statuat că: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. 1 din Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, prin raportare la dispozițiile art. 5 și art. 10 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, precum și a Procedurii de efectuare a restituirilor, aprobate prin Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului finanțelor publice nr. 2.073/1.623/2014, nu se recuperează sumele reprezentând pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, încasate necuvenit după data de 1 octombrie 2014, dacă aceste sume reprezintă drepturi aferente unei perioade anterioare datei de 1 octombrie 2014.”

Așadar, prin deciziile menționate, obligatorii pentru instanțe de la data publicării lor în Monitorul Oficial, Înalta Curte a fixat domeniul de aplicabilitate a Legii nr. 125/2014, atât din perspectiva categoriilor de pensie, cât și a limitelor temporale, statuând că, limita temporală este dată de momentul intrării în vigoare a Legii nr. 125/2014, respectiv 1 octombrie 2014.

Pentru a statua cu privire la limitele temporare între care Legea nr. 125/2014 se aplică, prin decizia nr. 33/2017 Înalta Curte a făcut o analiză a dispozițiilor legii raportat inclusiv la principiul ierarhiei actelor normative prevăzut de Constituție și de art. 4 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, reținând că ordinul prin care au fost aprobate Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014 nu poate adăuga, restrânge sau modifica dispoziția legală pe care o explicitează și a cărei executare o asigură (par. 101-106).

Astfel, s-a arătat că, criteriul prevăzut de legiuitor în delimitarea domeniului de aplicare a legii în cuprinsul art. 1 din Legea nr. 125/2014 privește constituirea debitului înainte sau după intrarea în vigoare a actului normativ pentru drepturi încasate necuvenit cu titlu de pensie corespunzătoare perioadei anterioare datei de 1.10.2014 (par. 107 din decizia nr. 33/2017).

În consecință, nu se poate considera că, prin anularea de către instanța de contencios administrativ a dispozițiilor art. 10 alin. 2 din Normele Metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, statuările Înaltei Curți - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept din deciziile de unificare a practicii judiciare au rămas fără efect.

Prin Legea nr. 125/2014 s-a reglementat o excepție de la regula în materie, astfel încât, după epuizarea incidenței normei de excepție, se revine la aplicarea regulii recuperării sumelor plătite necuvenit pensionarilor, în temeiul art. 179 din Legea nr. 125/2014.

Prin abrogarea art. 10 teza II (alin. 2) capitolul II din Anexa la Ordinul nr. 2.073/1.623/2014 (Norme metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014), având în vedere sentința civilă nr. 313/2016, pronunțată de Curtea de Apel Cluj, rămasă definitivă prin decizia nr. 2251/2019 dată de Înalta Curte de Casație și Justiție, nu dispare temeiul legal pentru recuperarea debitelor încasate necuvenit pentru perioada ulterioară datei de 01.10.2014, deciziile de recuperare debit fiind emise în baza art. 179 din Legea nr. 125/2014.

A interpreta că, după abrogarea dispoziției menționate din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 125/2014, atât drepturile încasate necuvenit aferente perioadei anterioare datei de 01.10.2014, cât și cele ulterioare acestei date sunt scutite de la plată, respectiv nu se mai recuperează, înseamnă a nega caracterul special al Legii nr. 125/2014 – act de clemență, de excepție de la regula generală reglementată de dispozițiile art. 179 alin. 1 din Legea nr. 263/2010.

PENTRU ACESTE MOTIVE ÎN NUMELE LEGII, DISPUNE:

În conformitate cu dispozițiile art. 519 Cod procedură civilă, constată îndeplinite condițiile de admisibilitate pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

În baza art. 520 alin. 1 Cod procedură civilă dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: dacă în urma abrogării, prin Ordinul nr. 901/2460/2019, publicat în Monitorul Oficial nr. 574/12.07.2019, a dispozițiilor alin. 2 al art. 10 din Normele Metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 125/2014, norme ce au fost aprobate prin Ordinul nr. 2073/1623/2014, abrogare ce a avut în vedere sentința civilă nr. 313/17.10.2016, pronunțată de Curtea de Apel Cluj – Secția a III-a de Contencios administrativ și fiscal în dosarul nr. 620/33/2016, rămasă definitivă prin decizia nr. 2251/2019 dată de Înalta Curte de Casație și Justiție, dispozițiile art. 1 alin. 1 din Legea nr. 125/2014, privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, se interpretează în sensul că nu se mai recuperează nici debitele corespunzătoare perioadei ulterioare datei de 01.10.2014 și pentru care s-au emis decizii de debit în conformitate cu dispozițiile art. 179 din Legea nr. 263/2010.

Dispune înaintarea prezentei încheieri către Înalta Curte de Casație și Justiție.
Dispune suspendarea judecării cauzei, conform prevederilor art. 520 alin. 2 Cod proc. civilă, până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

Fără cale de atac.

Pronunțată în ședință publică, azi 14 decembrie 2020.

Președinte,

Judecător,

Grefier,

- redactat înch. B.N.
- tehno-red. F.M./B.N.
- 3 ex./23.02.2021